

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1341
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.12.2023/40
Karar Numarası : 2023/1161
Başvuran : M. O.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Tavşanlı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın ihtiyaç duyduğu tedavi hizmetlerine yeterli düzeyde erişemediği gerekçesiyle işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. İki yıldır mustarip olduğu uyuz hastalığına karşı Kurum revirinin yanlış ilaçlar verdiğini ve hastaneye sevkini yapmadığını,

b. Konuya ilişkin Ceza İnfaz Kurumu İdaresi ve Savcısı ile görüştüğünü ancak sonuç alamadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Tavşanlı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü'nden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın şikayetlerine yönelik Kurum revirinden bilgi notu istendiği,

b. Bu çerçevede başvuranın son bir yılda Kurum revirinde 22 defa muayene olduğu, ayrıca 28/10/2022 ve 18/11/2022 tarihlerinde Tavşanlı Doç. Dr. Mustafa Kalemli Devlet Hastanesinde psikiyatri ve acil polikliniklerinde, 10/5/2023 tarihinde Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesinde ortopedi polikliniğinde tedavi gördüğü,

c. Başvuranın dilekçesinde belirttiği uyuz hastalığına ilişkin 25/5/2023 tarihinde Kurum revirinde muayene edildiği ve Tavşanlı Doç. Dr. Mustafa Kalemli Hastanesi Dermatoloji Polikliniğine sevk edildiği, ancak ilgili hastanede dermatoloji uzmanı bulunmadığı için sevk işleminin gerçekleştirilemediği, ardından başvuranın kendi isteğiyle 14/7/2023 tarihinde Bandırma 2 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil olduğu,

ç. Dolayısıyla Kurum İdaresinin ve personelinin bir ihmal ve kusuru bulunmadığı belirtilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz...*"

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesine göre; "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.*"

7. Aynı Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenabilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. Başvurunun esas incelemesi yapılmadan önce Kurumun, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevi açıklanmalı ve başvuru konusunun bu kapsamda kalıp kalmadığı değerlendirilmelidir.

10. 6701 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde ulusal önleme mekanizması görevinin kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti şeklinde açıklanmıştır.

11. OPCAT'in 19'uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

12. Somut olayda başvuran, Ceza İnfaz Kurumunda ihtiyaç duyduğu tedavi hizmetlerine yeterli düzeyde

erişemediğini ileri sürmektedir.

13. İşkence ve kötü muamele yasağı devletin alıkonulmuş kişilere işkence, kötü muamele, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulamayacağını ifade etmekte olup bu doğrultuda devletlere negatif ve pozitif yükümlülük yüklemektedir.

14. Devletler işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde; mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Kudla/Polonya*, B.No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu bağlamda mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı çerçevesinde incelenebilecek bir iddia olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan iddiaların yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere dayanması gerekmektedir (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Hakan Olğun*, B. No:2014/15588, 25/1/2018, para. 43).

15. Bir mahpusun doktor tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalanyor olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, *Hummatov/Azərbaycan*, B.No:9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No:59696/00, 26/10/2006, para.83) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*, B.No:72286/01, 28/3/2006, para. 104-106) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No:47152/06, 23/3/2016, para.137).

16. Başvuran başvurusunda Kurum revirinde verilen sağlık hizmetlerinin yetersiz olduğunu ve hastaneye sevk işleminin yapılmadığını iddia etmektedir. Yapılan incelemede, başvuranın Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu son bir yılda 22 defa kurum revirinde tedavi olduğu, birden fazla kez hastaneye sevk edildiği ve başta uyuz hastalığı olmak üzere rahatsızlıklarına ilişkin ilaç reçete edildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla başvuranın düzenli bir biçimde sağlık kontrolünden geçtiği değerlendirilmektedir.

17. Ayrıca dilekçesinde belirttiği uyuz hastalığına ilişkin Kurum revirinde görevli sağlık memurlarından yazılı görüş alınmıştır. Sağlık memurları yazılı görüşlerinde ve ekte sunulan belgelerde başvuranın uyuz hastalığı şikayetine ilişkin 25/5/2023 tarihinde Kurum revirinde muayene edildiğini ancak başvuranın hijyen kurallarına uymadığı için şikayetlerinin devam ettiğini, hastalığın tedavisinde kullanılan oral ivermektin tedavisini alabileceğinin kendisine teklif edildiğini ancak kabul etmediğini belirtmektedir. Sağlık memurların yazılı görüşünde başvuranın devam eden şikayetleri için hastaneye sevkini de yapıldığı ancak Ceza İnfaz Kurumunun bulunduğu bölgedeki hastanede uzman doktor bulunmaması nedeniyle başvuranın tedavisinin tamamlanamadığı, süreç içinde başvuranın kendi isteğiyle başka bir ceza infaz kurumuna nakil olduğu ifade edilmektedir.

18. Bütün bu süreç incelendiğinde, başvuranın son bir yılda ayda ortalama iki kez Kurum revirinde muayene olduğu, üç kez hastaneye sevk edilerek hastanede tedavisinin sürdürüldüğü, dilekçesinde belirttiği uyuz hastalığına ilişkin tedavinin Ceza İnfaz Kurumunun bulunduğu bölgedeki hastanede uzman doktor bulunmaması nedeniyle yaklaşık bir ay geciktiği, bu süre zarfında ise başvuranın bir başka ceza infaz kurumuna nakil olduğu görülmektedir. Bu çerçevede başvuranın tedavisindeki gecikme makul olarak değerlendirilmiş olup kötü muamele yasağının ihlal edilmediğine kanaat getirilmiştir.

V. KARAR

A. Bařvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye